

አዋላኬ አዋላኬ

አዋን ተወክኝ?

(My God, my God, why have you forsaken me?)

መዘመር 22

□ ንጉሥ ዳዊት

(Historical Background)

የመራሰት ዘመን - 1010-970 ዓ.ዓ

- ከበግ ጠባቂነት ወደ ንግስና በእግዚአብሔር ምሪትና ሐይል የመጣ የእስራኤል 2ኛ ንጉሥ ነበር።
- ይህ ሰው ባለቅኔና በገና ደርዳሪ ሲሆንን፤ በእግዚአብሔር ዘንድ እንደ ልቤ የተባለ እና ለእግዚአብሔር ስራ የተመረጠ ሰው ነው።
- ከመዝሙር ዳዊት 150 ዝማሬዎች ውስጥ 73ቱ በቀጥታ 'የዳዊት መዝሙር' የሚሉ ሲሆኑ ከእነዚህ ውስጥ 13ቱ በንጉሡ ሕይወት ውስጥ ከተከሰቱት ክስተቶች ጋር የተያያዙ ናቸው።
- መዝሙር 22 'የዳዊት መዝሙር' የሚል ስያሜ ከተሰጣቸው መዝሙሮች መሃል አንዱ ሲሆን ከርስቶስ ከመምጣቱ 1000 ዓመታት ገደማ በፊት ተፅፎ ኢየሱስ በስቅለቱ ቀን የሚገጥመውን እያንዳንዱን ነገር በሚደንቅ መንገድ የሚዘረዝር ልዩ ምዕራፍ ነው።

☐ መዝሙር 22 - መዝሙር ወይስ ትንቢት?

(Psalm 22 - Song or Prophecy?)

- የመዝሙር 22ን መሠረታዊ ይዘት ለማጣጣል መዝሙራት ትንቢታዊ ሊሆኑ አይችሉም የሚል መግት ይነሳል።
- መፅሐፍ ቅዱሳችንን ስንፈትሽ ግን እንደዕንባቆም ምዕ. 3 ያሉ ትንቢታዊ ክፍሎች በዝማሬ መልክ ተፅፈው እናገኛለን። "የነቢዩ የዕንባቆም ጸሎት በመዝሙር።" ዕን 3፡1
- "ዳዊትና የሠራዊቱ አለቆችም ከአሳፍና ከኤማን ከኤዶታም ልጆች በመሰንቆና በበገና በጸናጽልም ትንቢት የሚናገሩትን ሰዎች ለማገልገል ለዩ..." 1ኛ ዜና 25፡1
- ከሁሉ በላይ ደግሞ ኢየሱስ ራሱ ትንቢት መፅሐፍት ብቻ ሳይሆኑ ህግና መዝሙራትም ጭምር ስለእርሱ እንደሚናገሩ ተናግሯል።
  - "ከእናንተ ጋር ሳለሁ በሙሴ ሕግና በነቢያት መዝሙራትም ስለ እኔ የተጻፈው ሁሉ ይፈጸም ዘንድ ይገባል ብዬ የነገርኋችሁ ቃሌ ይህ ነው አላቸው።" ሉቃ 24፡44
  - "ሙሴንስ ብታምኑት እኔን ባመናችሁ ነበር፤ እርሱ ስለ እኔ ጽፎአልና።" ዮሐ 5፡46

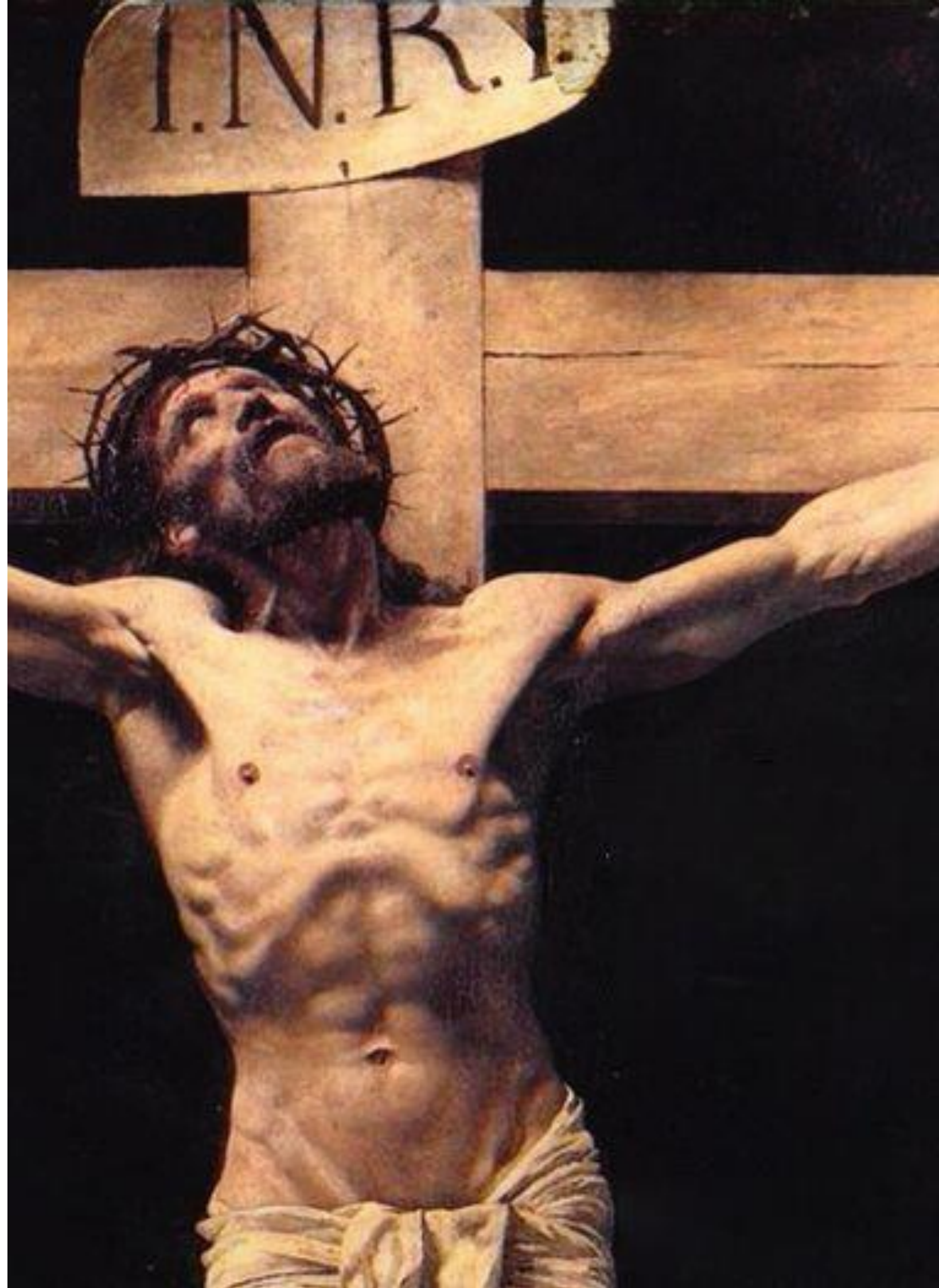

□ "እኛምን ተወክኝ?"

("Why have you forsaken me?")

ክፍል - ቁ. 1-5

- ይህንን ምንባብ ኢየሱስን እንደሚያመለክት የጠቀሰው የመጀመሪያው ሰው ራሱ ኢየሱስ ነው።
  - "በዘጠኝ ሰዓትም ኢየሱስ፡፡ ኤሎሄ ኤሎሄ ላማ ሰበቅታኒ? ብሎ በታላቅ ድምፅ ጮኸ። ይህም፡፡ አምላኬ አምላኬ፡ ስለ ምን ተወክኝ? ማለት ነው።" ማቴ 27:46
- እንደእኛ የምዕራፍና የቁጥር ማመልከቻ ስላልነበራቸው የዚያን ዘመን አይሁዳውያን ዝማሬዎችን ለሌላው ለማስታወስ የመጀመሪያውን ስንኝ ነበር የሚሉት።
- ኢየሱስም ያደረገው ይህንኑ ነው። የመጀመሪያዋን ስንኝ በመስቀል ላይ ሆኖ በመጥቀስ ሙሉው ትንቢታዊ ዝማሬ እየተፈፀመ እንደሆነ ልብ እንድንል ያሳስበናል።

☐ ቶላኦት

(Tola`ath)

- ቁ.6 ላይ “ትል” ተብሎ የተጠቀሰው የዕብራይስጥ ቃል “ጥሂጊጣ” (ቶላኦት) ነው። የሚያመለክተውም ክሪምስን ወይም ቀይ ትልን (Coccus ilicis or Kermes ilicis) ነው። ይህች ልዩ ትል በጥንት ጊዜ የአይሁድ ካህናትን ልብስ በቀይ ቀለም ለማጌጥ ይጠቀሙባት ነበር።
- ይህች ትል እንቁላሎቿን ለመጣል እራሷን ከዛፍ/ከእንጨት ጋር ታጣብቃለች። ከዚያ ላይም ሳትሞት መወገድ አትችልም።
- እንቁላሎቿን ከጣለች በኋላ ትሞታለች። በሞቷም ደማቅ ቀይ ፈሳሽ ሰውነቷንና እንጨቱን ያቀልመዋል። በቀናት ውስጥ ልናያት ብንመለስ ግን ሙሉ በሙሉ ወደሚያጣብቅ ነጭ ሙጫ ፈሳሽ ተቀይራ እናገኛለን።
- ይህ ክስተት ለእኛ ለልጆቹ በመስቀል ላይ ከፈሰሰው የክርስቶስ ደምና በእርሱ ሞት ህይወት ላገኘነው ትልቅ ፍጥረታዊ ተምሳሌት ሆኖ ያገለግላል። በእንጨት የሞተው ከሶስት ቀን በኋላ ግን ያልተገኘውን ክርስቶስን ያሳያል።
  - "ጎጢአታችሁ እንደ ዐለላ ቢቀላ፣ እንደ በረዶ ይነጣል፤ እንደ ደም ቢቀላም፣ እንደ ባዘቶ ነጭ ይሆናል።" ኢሳ 1፡18

□ ስድብ እና ንቀት

(Insult and Contempt)

ክፍል - ቁ. 7-8

- እንዚህ ቁጥሮች በኢየሱስ ጠላቶች ቃል በቃል ሲከወኑና ሲባሉ ማየት እንችላለን።
  - "የሚያልፉትም ራሳቸውን እየነቀነቁ ይሰድቡት ነበርና።" ማቴ 27:39
  - "በእግዚአብሔር ታምኖአል፤ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ብሎአልና ከወደደውስ አሁን ያድነው። ከእርሱ ጋር የተሰቀሉት ወንበዶች ደግሞ ያንኑ እያሉ ይነቅፉት ነበር።" ማቴ 27:43-44
- በስቅለቱ ወቅት ኢየሱስ በህዝቡም ሆነ በሃይማኖት መሪዎቹ ዘለፋና ስድብ እንደደረሰበት ማየት እንችላለን።
- እነዚህ ጥቅሶች በብሉይ ኪዳን ትንቢት እና በአዲስ ኪዳን ፍጻሜ መካከል ያለውን ቀጥተኛ ግንኙነት በማጉላት ኢየሱስ የሚቀበለውን መከራ እና ውርደት የሚያሳዩ ትንቢታዊ ቁጥሮች ናቸው።

□ ውርደት

(Humiliation)

ክፍል - ቁ. 12፣ 16-18

- ቁ. 12 በባስን በሬዎች፣ ቁ. 16 ላይ በውሾች መከበቡን ይናገራል።
- የባሳን በሬዎች ሃያላንን የሚገልፅ ሲሆን ኢየሱስ የዘመኑ ሐያል ነን ባዮች ሁሉ ፊት ቀርቧል።
  - ኢየሱስ በአይሁድ ሽንገ፣ በሄሮድስ አስተዳደር እና በጲላሞስ ፊት (2 ጊዜ) ቀርቧል።
- ቁ. 16 ላይ ውሾች ደግሞ ወራዳ ሰዎችን የሚገልፅ ነው። እድሉን ያገኙ ሁሉ ዘብተውበታል። ማቴ 27:40፣ ዮሐ 19:2-3
- ቁ. 17-18 በእነዚህ ሁሉ ፊት ልብስን መነጠቅን፣ ራቁት መቅረትን ያሳያል።
  - "ልብሶቼን ወስደው... በአራት ከፋፈሉት፤ እጆቼን ደግሞ ወሰዱ።...ለማን እንዲሆን በእርሱ ዕጣ እንጣጣልበት እንጂ አንቅደደው ተባባሉ። ይህም ልብሴን እርስ በርሳቸው ተከፋፈሉ በእጅ ጠባቤም ዕጣ ተጣጣሉበት የሚለው የመጽሐፍ ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው።" ዮሐ 19:23-24

□ አካላዊ ሥቃይ

(Physical agony)

ክፍል - ቁ. 14-15

- “እንደ ውሃ የፈሰሰው” የሚለው ሐረግ ፍፁም አካላዊ ድካም ከማሳየቱ ባለፈ የኢየሱስ ደም በሸንጎ ፊት፣ በሄሮድስና ጴጥሮስ ቅጥር ግቢ፣ በአደባባይ፣ በመንገድ፣ በመስቀል ላይ ፈስሷል። ኢየሩሳሌምን በደሙ አጥቧል። ጎኑን ሲወጋም ደምና ውሃ ፈሶታል። ዮሐ 19፡34
- “አጥንቶቹም ሁሉ ተለያዩ” የሚለው ሀረግ በስቅለት ወቅት በሰውነት ክብደት ምክንያት መገጣጠሚያዎች የሚለያዩበትን (dislocation) የተለመደ ክስተት ይጠቁማል።
- “ኃይሌ እንደ ገል ደረቀ፣ በጉሮሮዬም ምላሴ ተጣጋ” በደም መፍሰስና በአካላዊ ድካም የሚገጠርን ጥማት (dehydration) ያመለክታል። ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሳለ ከፍተኛ ጥማት አጋጥሞታል፣ ይህንንም በቃላት ገልጾልናል።
  - “...ሁሉ እንደተፈጸመ አውቆ የመጽሐፉ ቃል ይፈጸም ዘንድ ተጠማሁ አለ።” ዮሐ 19፡28
- “ወደ ሞትም አሸዋ አወረድኸኝ” ለሞት አፋፍ የቀረበበትን ጥግ ያሳያል። የኢየሱስ ስቅለትም በሞት ተደምድሟል።

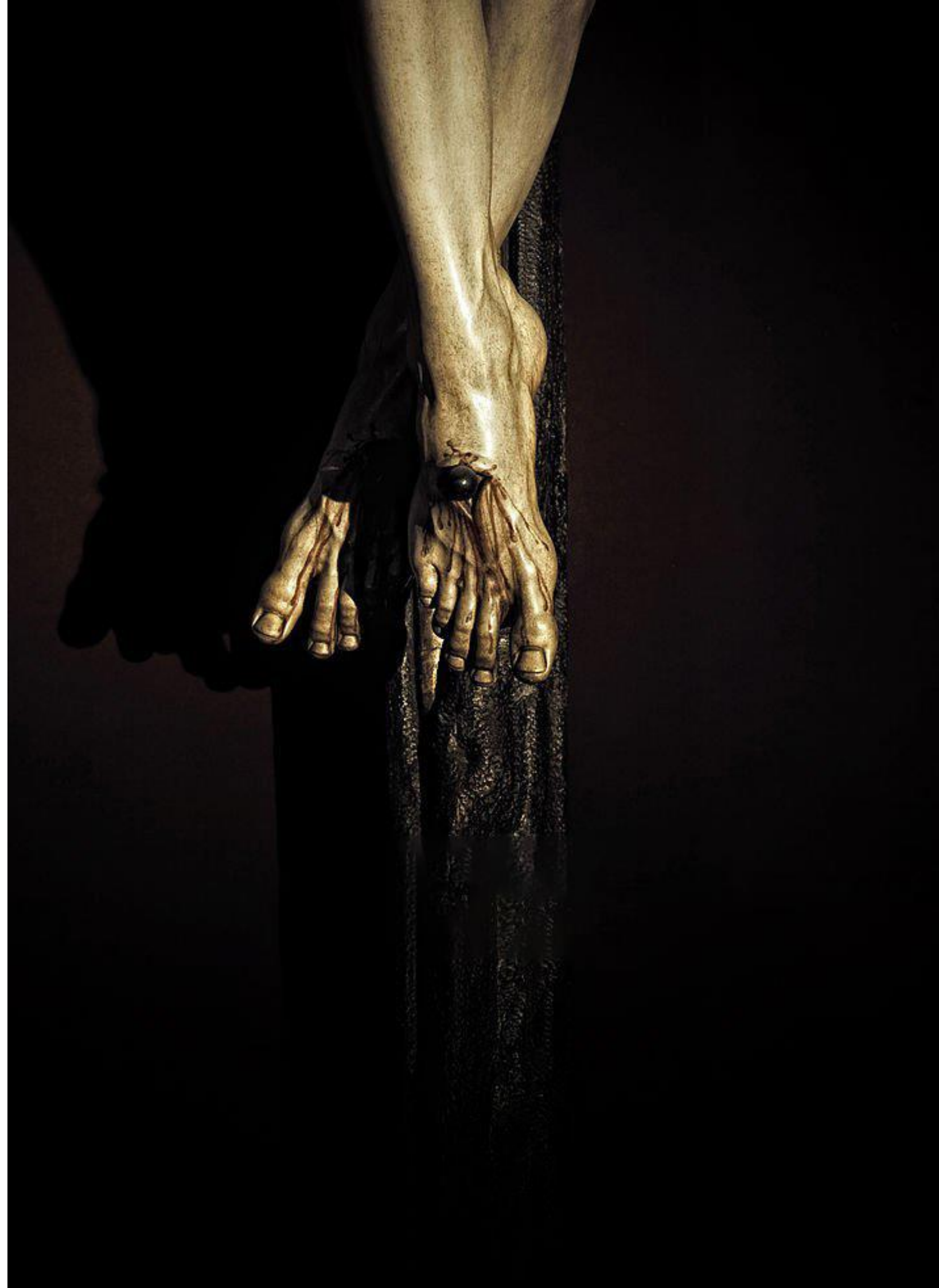

□ "ቸነከሩኝ"

("They pierced My...")

ክፍል - ቁ. 16

- "እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩኝ" ይህ ከኢየሱስ ውጪ ማን ሊሆን ይችላል?
  - "እርሱ ግን። የቸነከሩን ምልክት በእጆቼ ካላየሁ ጣቴንም በቸነከሩ ምልክት ካላገባሁ እጄንም በጎኑ ካላገባሁ አላምንም አላቸው።" ዮሐ 20:25
- ልብ ልንለው የሚገባው ነገር ደግሞ ይህ መዝሙር ሲፃፍ (ከክርስቶስ ልደት 1000 ዓመት በፊት ማለት ነው) ስቅለት የሚባለው የቅጣት መንገድ አልተፈለሰፈም ነበር።
- ስቅለት በ4ኛው መቶ ክ/ዘመን ቅ.ክ በፋርስ ሥርወ መንግስት የተጀመረ ሲሆን ሮማውያን ግን ሮማዊ ያልሆነ ማንኛውንም ዜጋ በከባድ ቅጣት ለመቅጣት አሁን ወደምናውቀው መልክ ቀይረውታል።

□ "ይላል!... አይልም!"

(It says... it doesn't say)

- እንደ ረቢ ቶቪያ ሲንገር ያሉ ተቃዋሚዎች "ቸነከሩኝ" የምትለዋን ቃል ክርስቲያን መፅሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎች ያስገቡት ነው እንጂ በትክክል የሚለው "እንደ አንበሶች በእጄና በእግሮቼ ናቸው" ነው ብሏል። ይህ በሁለቱ ቃላት መካከል ያለቸውን የአንዲት ፊደል ልዩነት በመጠቀም መሢሐዊ ትርጉሙን ለማጥፋት የተደረገ ጥረት ነው።
- ከክርስቶስ ልደት በፊት በ3ኛው-2ኛው ክ/ዘመን በክርስቲያኖች ሳይሆን በአይሁድ የተተረጎመው በ70 ሊቃናት ትርጉም (Septuagint) ቃሉን ወደ ግሪክ ὄρυξαν (ōryxan) አሪክዛን ብሎ ተርግሞታል ፍቺውም "ወጉኝ" ወይም "ቸነከሩኝ" ማለት ነው።
- ከዚህ በተጨማሪም ከሁሉ ጥንታዊ የሆነው በሙት ባሕር (200-68 ዓ.ቅ.ክ) የተገኘው ቅጂ ደግሞ ቃሉን קָרָו (kāru) "ካሩ" ብሎ ያስቀምጠዋል። ትርጉሙም "ቆፍሮ ማውጣት" ወይም "መቦርቦር" ነው። ይህ ቃሉን ያከብደው ይሆን እንጂ አያለዝበውም።

□ የእግዚአብሔርን ስምና ሥራ ማወጅ

(Proclaiming God's Name and Work)

ክፍል - ቁ. 21-31

- እነዚህ ቁጥሮች እስካሁን ከነበሩት በተቃራኒ በfuture tense የተቀመጡ ሲሆን መጀመሪያ አይሁድ (ቁ.23-25) ቀጥሎ አሕዛብ (ቁ. 27-31) በዚህ ክስተት ምክንያት እግዚአብሔር ስላደረገው ነገር እንደሚያመሰግኑት ይናገራል።
- ቁ. 31-32 ደገሞ የኋለኛው ትውልድ፣ መጨው ትውልድ፣ ገና ያልተወለደው ትውልድ ሁሉ ፅድቁን እንደሚናገሩ ያሳየናል።
- ኢየሱስ የመዝ 22ን የመጀመሪያ ስንኝ እንደተናገረ ሁሉ የመጨረሻውን ስንኝ የሚጠቁም ነገር ተናግሮ ነፍሱን ለእኛ ቤዛነት ሰጠ።

"ተፈፀመ!"

— ዮሐ 19:30

It is finished /done/

— John 19:30

That He has done this.

— Ps 22:31

